

P6_TA-PROV(2006)0430

ES – Dienvidāfrikas stratēģiskā partnerība

Eiropas Parlamenta rezolūcija par ES un Dienvidāfrikas stratēģisko partnerību (2006/2234(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 28. jūnija paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam „Ceļā uz ES un Dienvidāfrikas stratēģisko partnerību” (COM(2006)0347),
  - ņemot vērā Komisijas 2006. gada 28. jūnija paziņojumu Padomei un dalībvalstu valdību pārstāvjiem Padomes sanāksmē par Komisijai sniegtajām vadlīnijām Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīguma pārskatīšanai starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidāfrikas Republiku, no otras puses (COM(2006)0348),
  - ņemot vērā 1999. gada oktobrī parakstīto Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (TDCA) starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidāfrikas Republiku, no otras puses¹, kas uz laiku un daļēji tika piemērots no 2000. gada janvāra un pilnībā stājās spēkā 2004. gada 1. maijā,
  - ņemot vērā partnerības nolīgumu starp Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna valstīm, no vienas puses, un Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no otras puses, kas tika parakstīts 2000. gada 23. jūnijā Kotonū² (Kotonū Nolīgums),
  - ņemot vērā ANO Tūkstošgades projekta ziņojumu „Ieguldījums attīstībā — praktisks plāns Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanai”,
  - ņemot vērā Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju kopīgo paziņojumu „Eiropas konsenss”³, tiekoties Padomes, Eiropas Parlamenta un Komisijas sanāksmē par Eiropas Savienības attīstības politiku,
  - ņemot vērā Parlamenta 2005. gada 17. novembra rezolūciju par Āfrikas attīstības stratēģiju⁴ un 2006. gada 6. jūlija rezolūciju par ES un Karību jūras reģiona partnerību izaugsmei, stabilitātei un attīstībai⁵,
  - ņemot vērā Reglamenta 45. pantu,
  - ņemot vērā Attīstības komitejas ziņojumu (A6-0310/2006),
- A. tā kā Dienvidāfrikas Republika ir Aizsahāras Āfrikas reģiona nozīmīgākais politiskais spēks, jo īpaši saistībā ar darbību Āfrikas Savienībā un Jaunajā partnerībā Āfrikas

¹ OV L 311, 4.12.1999., 3. lpp.

² OV L 317, 15.12.2000., 3. lpp. Nolīgumā grozījumi izdarīti ar Nolīgumu, kurš groza partnerības nolīgumu (OV L 209., 11.8.2005., 27. lpp.).

³ OV C 46, 24.2.2006., 1. lpp.

⁴ *Pieņemtie teksti*, P6_TA(2005)0445.

⁵ *Pieņemtie teksti*, P6_TA(2006)0304.

attīstībai (*NEPAD*), Āfrikas mērogā, un saistībā ar darbību Dienvidāfrikas Attīstības kopienā (*SADC*), reģiona mērogā, turklāt Dienvidāfrikas Republika ir nozīmīgs partneris starptautiskā mērogā, tostarp Pasaules Tirdzniecības Organizācijas (PTO) daudzpusējo tirdzniecības sarunu dalībniece, kā arī tā aizvien aktīvāk piedalās miera uzturēšanas un konfliktu atrisināšanas procesos Āfrikā;

- B. tā kā Dienvidāfrikai neapšaubāmi ir attīstītākā ekonomika Aizsahāras Āfrikas reģionā, kā arī Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīs, un tā kā pēc PTO piektās ministru konferences, kas notika Kankūnā, tā ieņem nozīmīgu vietu G20 valstu grupā kā Āfrikas jaunattīstības valstu pārstāve, un ir centusies palielināt šo valstu ietekmi sarunās par tām būtiskākajiem ekonomikas jautājumiem;
- C. tā kā Dienvidāfrika ir darbojusies kā PTO Kērnas grupas dalībniece, lai aizstāvētu to valstu intereses, kuras eksportē lauksaimniecības produktus;
- D. tā kā būtiskas atšķirības ienākumu sadalījumā ir aparēda režīma sekas, kā rezultātā vairuma baltādaino iedzīvotāju dzīves apstākļi ir pielīdzināmi Rietumeiropas standartiem, turpretim vairuma melnādaino iedzīvotāju dzīves apstākļi ir pielīdzināmi situācijai vismazāk attīstītajās valstīs, un gandrīz puse no šiem iedzīvotājiem dzīvo zem nabadzības robežas;
- E. tā kā 2004. gadā tika apstiprināta Dienvidāfrikas valdības stratēģija melnādaino iedzīvotāju līdzdalības nodrošināšanai ekonomikā (*BEE*), un šīs stratēģijas mērķis ir novērst aparēda režīma radīto nevienlīdzību, palielinot neizdevīgākā stāvoklī esošo iedzīvotāju līdzdalību ekonomikā;
- F. tā kā Dienvidāfrikā ir ārkārtīgi augsts bezdarba līmenis, kas saskaņā ar oficiāliem datiem pārsniedz 30 % un pēc neoficiālām aplēsēm ir gandrīz 40 %;
- G. tā kā bezdarba līmenis joprojām atspoguļo rasu diskrimināciju, jo bezdarbs skar 50 % melnādaino iedzīvotāju, 27 % jauktas rases iedzīvotāju, 17 % Āzijas iedzīvotāju un tikai 6 % baltādaino iedzīvotāju;
- H. tā kā Dienvidāfrikā ir ļoti savdabīga imigrācijas situācija, jo, no vienas puses, desmitiem gadu tā ir bijusi visa Āfrikas dienvidu reģiona legālās (piemēram, zelta un dimanta raktuves) un nelegālās (labāks dzīves līmenis) imigrācijas galamērķis, un, no otras puses, tā ir valsts, kura ļoti cieš no intelektuālā darbaspēka emigrācijas, jo īpaši medicīnas nozarē;
- I. tā kā Dienvidāfrikas valdība saskaņā ar Paātrinātas un kopējas izaugsmes iniciatīvu Dienvidāfrikai (*ASGISA*) ir noteikusi makroekonomikas politikas mērķus, paredzot līdz 2014. gadam kāpināt ekonomisko izaugsmi par 6 %, kā arī uz pusi samazināt bezdarbu un nabadzību;
- J. tā kā Dienvidāfrikā ir pasaulē lielākais HIV inficēto skaits, un 2005. gadā šajā valstī no AIDS ir miruši 320 000 cilvēku, un tā kā AIDS pandēmija ir cilvēces traģēdija, kas jo īpaši postoši iespaido bērnus, kuri kļūst par bāreņiem un tiek izmantoti, turklāt AIDS pandēmija ietekmē arī Dienvidāfrikas ekonomiku;

- K. tā kā Dienvidāfrika ir dzinējspēks ekonomikas attīstībai visā Aizsahāras Āfrikas reģionā, Dienvidāfrikas ekonomikas attīstība var palīdzēt izskaust nabadzību un sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus (*MDG*) reģionālā mērogā;
- L. tā kā augstais noziedzības līmenis traucē ekonomikas attīstībai un tūrisma nozarei, kā arī attur ārvalstu ieguldītājus veikt tiešus ieguldījumus;
- M. tā kā ES ir Dienvidāfrikas nozīmīgākā tirdzniecības partnere, kaut gan ES tirdzniecība ar Dienvidāfriku ir vidēji nozīmīga;
- N. tā kā Dienvidāfrika ir Kotonū Nolīguma līgumslēdzēja, kura nav tiesīga pretendēt uz savstarpēji nesaistītām tirdzniecības preferencēm un kura nesaņem finansējumu no Eiropas Attīstības fonda, bet kura piedalās politiskajā sadarbībā, kā arī ĀKK un ES iestāžu darbā;
- O. tā kā ES neapšaubāmi ir nozīmīgākā līdzekļu devēja Dienvidāfrikai, nodrošinot aptuveni 70 % no kopējiem piešķirtajiem līdzekļiem, kas veido aptuveni 1,3 % no valsts budžeta;
- P. tā kā ekonomikas un tirdzniecības sakarus, kā arī politisko sadarbību un sadarbību sociālajā, kultūras, vides, veselības un citās jomās nodrošina Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgums (*TDCA*), kura mērķis ir izveidot brīvās tirdzniecības zonu saskaņā ar asimetrisku grafiku un paredzēt viegli ietekmējamu nozaru aizsardzību;
- Q. tā kā Komisija ir ierosinājusi jaunu ES un Dienvidāfrikas stratēģisko partnerību, kurai ir trīs galvenie mērķi: izveidot vienotu, saskaņotu un skaidru pamatsistēmu, kas aptver visas sadarbības jomas, no politiskā dialoga pāriet uz stratēģisku politisku sadarbību un ar pārskatīta Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīguma (*TDCA*) palīdzību stiprināt pašreizējo sadarbību;
- R. tā kā, pateicoties Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumam (*TDCA*), Eiropas Savienībai ir izdevies novērst plaisu tirdzniecības bilancē ar Dienvidāfriku, tomēr tarifu regulēšanas ziņā Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgums (*TDCA*) ir radījis Dienvidāfrikai vairāk apgrūtinājumu nekā ES, kā rezultātā pašreizējais Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgums (*TDCA*) ir izdevīgāks ES, nevis Dienvidāfrikai;
- S. tā kā ES lauksaimniecības un ES augsto tehnoloģiju produkti ienāk Dienvidāfrikas tirgū, negatīvi ietekmējot lauksaimniecības nozari un Dienvidāfrikas pievienotās vērtības stratēģisko ražojumu, piemēram, farmaceitisko līdzekļu, iekārtu un transportlīdzekļu, attīstību;
- T. tā kā Dienvidāfrika jau ir apņēmusies pildīt apjomīgas saistības pakalpojumu nozarē saskaņā ar Vispārējo vienošanos par pakalpojumu tirdzniecību (*GATS*) un saskaras ar nopietniem šķēršļiem, cenšoties sasniegt pieņemamu piekļuves un vispārējo pakalpojumu līmeni;
- U. tā kā Komisija ir iecerējusi pārskatīt Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (*TDCA*), jo īpaši, iekļaujot tajā papildu noteikumus par tirdzniecības liberalizāciju un obligātas saistības attiecībā uz pakalpojumiem, ieguldījumiem, valsts iepirkumu, intelektuālo īpašumu, konkurenci, standartizāciju, muitu un izcelsmes noteikumiem;

- V. tā kā ieguldījumu un valsts iepirkuma jomas iekļaušana var radīt grūtības Dienvidāfrikas Republikai un citām Dienvidāfrikas Muitas savienības (*SACU*) valstīm;
- W. tā kā Komisija turklāt ierosina saskaņot Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu TASN ar pārskatīto Kotonū Nolīgumu attiecībā uz masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu, cīņu pret terorismu, cīņu pret nesodāmību un algotņu darbības novēršanu;
- X. tā kā Komisija ir iecerējusi 2006. gada 14. novembrī iesniegt ES un Dienvidāfrikas Apvienotajai sadarbības padomei ES un Dienvidāfrikas rīcības plāna projektu stratēģiskās partnerības īstenošanai,
1. atzinīgi vērtē Komisijas pieeju, proti, pakāpeniski izveidot ES un Dienvidāfrikas stratēģisko partnerību un ierosināt saskaņotas ilgtermiņa pamatnostādnes sadarbības īstenošanai;
  2. uzsver, ka stratēģiskajai partnerībai ir jānodrošina vienotas pamatnostādnes pašreizējo sadarbības instrumentu uzlabotai darbībai Dienvidāfrikas iedzīvotāju un ekonomikas interesēs;
  3. uzsver, ka stratēģiskajai partnerībai jāpapildina ES un Āfrikas sadarbības stratēģija, un tā jāiekļauj pašreizējos darbības virzienos, strādājot pie attīstības sadarbības instrumenta, ekonomikas partnerattiecību nolīgumiem (EPN), kā arī risinot citas pašreizējās sarunas;
  4. uzsver, ka rīcības plāna primārajam mērķim jābūt nabadzības izskaušanai saskaņā ar Kotonū Nolīgumu un TAM īstenošanu, un ņem vērā stratēģiskās partnerības ietekmi uz reģiona valstīm, kā arī uz sarunām par EPN;
  5. uzsver, ka, īstenojot pieeju, kurā atrasts līdzsvars starp profilaksi (uzsverot seksuālo un reproduktīvo veselību), aprūpi un ārstēšanu, HIV/AIDS krīzes risinājumam joprojām jābūt Dienvidāfrikas Republikas valdības politiskajai prioritātei; atzinīgi vērtē valdības lēmumu pieņemt programmu par antiretrovirālu zāļu piegādi, tomēr pieprasa steidzami uzlabot šīs programmas īstenošanu;
  6. atzinīgi vērtē jauno pieeju, proti, pāreju no politiska dialoga uz stratēģisku politisku sadarbību, kurā Dienvidāfrika ir atzīta par vadošo valsti, kas spēj sasniegt kopīgus mērķus reģiona, Āfrikas kontinenta un pasaules mērogā, ņemot vērā, ka Dienvidāfrikai ir nozīmīga ietekme kā oratoram, pārstāvot Aizsahāras Āfrikas valstu intereses tādos starptautiskos forumos kā PTO un ANO;
  7. aicina Dienvidāfriku noskaidrot attiecības starp *SADC*, *SACU* un Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (*TDCA*), lai izstrādātu konstruktīvāku reģionālās attīstības politiku; aicina Komisiju izskaidrot ES politiku attiecībā uz *SADC*, *SACU* un Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (*TDCA*), ņemot vērā sarunas par EPN;
  8. iesaka arī turpmāk attīstīt ES un Dienvidāfrikas politisko dialogu, regulāri organizējot parlamentāro delegāciju vizīšu apmaiņu (kas ir būtiski, lai nodrošinātu lielāku savstarpējo sapratni jautājumos, kas skar kopējās intereses, abu pušu attiecīgās demokrātiskās sistēmas un atbildības jomas);
  9. uzsver īpašo politisko nozīmi, kāda Dienvidāfrikai ir jau tagad visā kontinentā (piemēram,

Sudānā, Kongo, Libērijā utt.); uzskata, ka Eiropas Savienībai šī situācija ir jāapzinās un jāatbalsta; šajā ziņā uzsver Āfrikas Savienības nozīmi, kas ir organizācija, kurā Dienvidāfrika ir viena no dibinātājām un aktīvām dalībniecēm un kura varētu būt Āfrikas kontinenta pārstāve globalizētajā pasaulē, un sagaida turpmāku Āfrikas Savienības izaugsmi;

10. līdz ar to aicina Dienvidāfriku izmantot tās politisko ietekmi, lai panāktu mierīgu krīzes noregulējumu kaimiņvalstī Zimbabvē;
11. aicina Komisiju ievērot, ka Dienvidāfrika ir izveidojusi svarīgus politiskos un tirdzniecības sakarus ar Āzijas un Latīņamerikas valstīm, kā arī starptautiskas attiecības ar rūpnieciski attīstītajām valstīm;
12. uzsver, ka rīcības plānā ir jāņem vērā ES un Dienvidāfrikas ekonomikas atšķirības, īpaši tirdzniecības jomā, jo attiecībā uz vidēji attīstītām tautsaimniecībām PTO ir atzinusi, ka atbalsta īpašu, atšķirīgu pieeju, kas ļaus saglabāt šo mazattīstīto tautsaimniecību aizsardzībai vajadzīgos atsevišķos tarifus un citus tirdzniecības pasākumus;
13. uzsver, ka rīcības plānā īpaša uzmanība jāpievērš ārvalstu ieguldījumu veicināšanai, sadarbojoties ar Dienvidāfrikas varas iestādēm un izstrādājot novatorisku stratēģiju, lai pārvarētu tādas lielākas ieguldījumu veikšanas šķēršļus kā AIDS sociālā un ekonomiskā ietekme, augstais noziedzības līmenis un valsts līdzdalība nodarbinātības politikas un īpašumtiesību jomā;
14. iesaka Komisijai nepieprasīt tādu elementu iekļaušanu pārskatītajā Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (*TDCA*), kas kavētu Dienvidāfrikas ekonomikas attīstību vai nabadzības izskaušanu, un neiejaukties Dienvidāfrikas lēmumos attiecībā uz privātā sektora līdzdalību pamatpakalpojumu sniegšanā, kā arī izdarīt secinājumus, ņemot vērā *SACU* un *ASV* neveiksmīgās sarunas par brīvo tirdzniecību, kuru gaitā *ASV* centās uzspiest *SACU* nepieņemamus nosacījumus;
15. ierosina asīgnēt ES budžeta līdzekļus, lai veicinātu tirdzniecības integrācijas sarežģīto procesu Āfrikas dienvidu reģionā;
16. ierosina rīcības plānā un ES budžetā paredzēt atbalstu stabilai Dienvidāfrikas energoapgādes drošības stratēģijai, ņemot vērā klimata pārmaiņas un šo pārmaiņu sociālo un vides ietekmi uz Dienvidāfrikas un reģiona nabadzīgajiem iedzīvotājiem, *inter alia* īpašu uzmanību veltot atjaunojamu enerģijas avotu attīstībai, jo īpaši attiecībā uz mazajām hidroelektrostacijām, vēja enerģiju un biomasas enerģiju;
17. uzsver, ka rīcības plānā ir jāparedz daudzu ieinteresēto personu līdzdalība un par šā plāna galveno uzdevumu ir jānosaka atbalsts Dienvidāfrikas prioritātēm, tostarp rīcībai HIV izplatības apkarošanai, valsts pasākumiem ekonomikas atveseļošanai un cīņai pret ekonomisku nevienlīdzību, jāveicina sociālā kohēzija un jānodrošina, lai saimnieciskie ieguvumi tiktu izplatīti ārpus topošās finanšu elites, saskaņā ar *ASGISA* un *BEE* stratēģiju;
18. ierosina piešķirt prioritāti tiem Dienvidāfrikas lūgumiem pēc tehniskās palīdzības, kuru galvenais uzdevums ir sasniegt valsts attīstības mērķus, kā arī sekmēt reģiona sociālo un ekonomisko attīstību, lai mudinātu citu Āfrikas valstu vadītājus uzņemties atbildību par kontinenta ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības modeļa izstrādi un īstenošanu;

19. turklāt ierosina attīstīt sadarbību izglītības un apmācības jomā, lai *Erasmus Mundus* programmā iekļautu studentu un skolotāju apmaiņu un projektu *South Africa Window*;
20. atzīmē ievērojamo labumu, ko Dienvidāfrika guvusi no Eiropas Investīciju bankas aizdevumiem, un aicina saglabāt vismaz tādu pašu atbalsta apjomu laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam, ņemot vērā mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu vajadzības;
21. pieprasa, lai palīdzība attīstības jomā tiek piešķirta uz vietas, pieaicinot ārvalstu ekspertus un ievedot preces vienīgi tad, ja līdzvērtīgas speciālās zināšanas vai preces reģionā nav pieejamas;
22. uzsver vadošo nozīmi, kāda Dienvidāfrikas Republikai varētu būt imigrācijas politikas jomā dienvidāfrikas reģionā un arī visā Āfrikas kontinentā, ņemot vērā tās unikālo pieredzi šajā jomā; tādēļ uzsver, ka Dienvidāfrikas Republikai nekavējoties ir jāpastiprina centieni, lai pieņemtu saskaņotu un efektīvu migrācijas politiku; aicina Padomi un Komisiju atbalstīt šos centienus, apmainoties pieredzē, kā arī vērst uzmanību uz Dienvidāfrikas Republikas īpašo nozīmi attiecībā uz tādām migrācijas programmām kā *AENEAS* un ar to saistītām programmām;
23. mudina Komisiju uzturēt pastāvīgu dialogu ar Dienvidāfrikas Republikas valdību un iesaistīt Parlamentu, vietējās pašvaldības un pilsonisko sabiedrību diskusijā par stratēģisko partnerību, rīcības plānu un šā plāna turpmāku īstenošanu;
24. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, ES dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Dienvidāfrikas Republikas valdībai un Nacionālajai Asamblejai.